

Література:

1. Адміністративний ресурс у виборчій кампанії та способи його нейтралізації, під ред. С. Грабовська, Л. Скочиляс та ін., Львів: ЦПД, 2005, 160 с.
2. Бондарчук А., Зловживання адмінресурсом на місцевих виборах було не ключовим, але залишається небезпечним URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30941224.html>
3. Знайомтесь – «Адміністративний ресурс» URL: <http://www.ukipr.kiev.ua/ukrainian/adminresurs/001.html>
4. Кармазіна М. С. Президентство: український варіант, монографія, НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса, К.: ШІЕНД, 2007, 365 с.
5. Кочубей Л. Виборчі технології у ході виборів Президента України-2004 р: уроки «Помаранчевої революції». URL: <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/ukrpolituk/1/29.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-17>

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Петришина Марина Олександрівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу правового регулювання
структурно-технологічного та регіонального інноваційного розвитку
Науково-дослідного інституту правового забезпечення
інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України
м. Харків, Україна*

Децентралізація та визнання муніципальної влади визначаються одними з головних напрямів розвитку демократичних держав у сучасному світі, що є проявом зростаючого визнання та підтримки основоположних принципів децентралізації, субсидіарності і місцевого самоврядування. Тенденція до широкого впровадження принципів децентралізації, субсидіарності і місцевого самоврядування проявляється, передусім, у конституційно-правовому регулюванні муніципальної влади, а також супутніх правових інститутів та механізмів, що забезпечують її реалізацію таких, як місцеве

самоврядування, різноманітні форми локальної партисипативної демократії тощо.

Відтак, визнання муніципальної влади як основи будь-якого демократичного ладу на державному рівні, а також визнання, гарантування й підтримка на внутрішньодержавному рівні є рушійною силою муніципалізації конституційно-правового життя багатьох демократичних держав світу [1].

Долучається до світових тенденцій поглиблення демократичного розвитку й Україні. Рух у напрямі подальшого поглиблення демократичних засад існування і функціонування української держави, збереження цінностей і надбань українського суспільства, можливий лише через усвідомлення необхідності продовження розпочатої масштабної трансформації організації влади на місцевому рівні, реформування місцевого самоврядування. Крім того, це сприятиме й ефективній реалізації Україною політики європейської інтеграції, розвитку співробітництва з європейськими інституціями, зокрема, Радою Європи та Європейським Союзом.

У контексті демократичної та правової державності, муніципально-правова політика стає ключовим інструментом впливу на суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування [2]. Муніципально-правова політика, як система, повинна відзначатися пріоритетом прав людини та забезпеченням спроможності територіальних громад. Такий підхід до формування та реалізації муніципально-правової політики передбачає не лише забезпечення виконання формальних процедур, а й глибоке розуміння і врахування потреб і аспірацій членів громад.

Муніципально-правова політика взаємодіє з іншими різновидами державної політики, доповнюючи їх інструментарій і впливаючи на формування суспільства, що розвивається гармонійно. Така взаємодія є діалектичною, адже розвиток місцевого самоврядування впливає на інші різновиди політики, а власне муніципально-правова політика формується під впливом загальнодержавних інтересів та міжнародних тенденцій. Відтак, муніципально-правова політика є інструментом, який не лише спрямований на врегулювання муніципально-правових відносин, а й визначає та формує принципи сучасного відкритого громадянського суспільства, а також спроможного та дієвого місцевого самоврядування.

Сутність муніципально-правової політики полягає в узгодженій і цілеспрямованій діяльності таких суб'єктів, як органи державної влади, місцевого самоврядування, представники громадянського суспільства, територіальні громади і окремі громадяни, яка спрямована на оптимізацію та раціоналізацію муніципально-правового регулювання відповідно до чинного законодавства. Важливим аспектом цієї політики є спільна мета, яка є визначальною для усіх її учасників, а сама муніципально-правова

політика є інструментом для досягнень конкретних цілей і завдань у муніципальному будівництві. Відтак, цей процес не може відбуватися стихійно, а вимагає відповідної стратегії і тактики, логічної послідовності і системності дій.

Специфіка муніципально-правової політики полягає в тому, що вона з одного боку, є найбільш наближеною до місця проживання громадян, а відтак, до їх повсякденних потреб та інтересів, а з другого – має комплексний характер, оскільки саме такими і є питання місцевого значення [3].

Цілком очевидно, що із завершенням війни перед Україною постануть кардинально нові виклики. Зокрема, йдеться про відновлення зруйнованої інфраструктури та критично важливих об'єктів (особливо в окремих регіонах), подолання психологічних наслідків війни (актуально не лише для військовослужбовців, а й мирного населення, що зазнає тривалого психо-емоційного стресу), недопущення відтоку ресурсів (у т. ч. й інтелектуального капіталу). Означені вище та інші виклики є визначальними факторами так званого сценарію повоєнного відновлення.

Стратегії такого відновлення та розбудови є складними, адже регіони часто стикаються з низкою специфічних проблем, таких, як:

- 1) необхідність координації дій між різними акторами (місцевими, національними та міжнародними);
- 2) високий рівень терміновості, що вимагає від усіх стейкхолдерів швидкого реагування;
- 3) нестача ресурсів, які слід використовувати ефективно;
- 4) обмежені кадрові ресурси в результаті «відтоку інтелекту» через війну.

При цьому, наявні обставини (обстріли мирного населення, руйнування інфраструктури, вимушене переміщення населення, неможливість ведення певних видів підприємницької діяльності та ін.) спонукають як державу, так і представників наукового співтовариства, бізнесу, окремих осіб бути винахідливими не лише у питаннях першочергового значення (недопущення/ подолання гуманітарної кризи, забезпечення військових потреб), а й у сфері пошуку можливих шляхів підтримання наявного потенціалу, розвитку ідей формування спроможного місцевого самоврядування, покликаного служити громаді.

Підсумовуючи, слід наголосити на тому, що не стільки реформа децентралізації (нормативно-правове та політико-правове її забезпечення), як ключовий елемент муніципально-правової політики в Україні, сьогодні стикається з ускладненнями, спричиненими війною рф порти України (людські втрати, руйнування житла, інфраструктури, мінне забруднення територій, екологічні проблеми та інші наслідки), скільки процес недосконалої її реалізації може спричинити ще більше ускладнень в умовах

війни, коли виклики і загрози зростають. Усе це призводить до думки про те, що завдяки приверненню уваги наукових, громадських кіл, бізнесу, органів державної влади до актуальних проблем належного забезпечення процесу формування муніципально-правової політики в Україні, а також активізації участі органів місцевого самоврядування можна разом знайти вихід з кризи та віднайти шлях до повоєнного відновлення.

Література:

1. Батанов, О. В. (2020). Парадигма сучасного унітаризму в Україні: проблеми формування та реалізації. *Конституційно-правові академічні студії*. Вип. 2. С. 78–89. [українською].

2. Кожина, А. В. (2015). Пріоритети державної політики щодо місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та розвитку громадянського суспільства. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 9. С. 98–101. [українською].

3. Petryshyna, M. O. (2021). Municipal policy as a priority area of legal policy in the context of reforming the territorial organization of power and European Integration of Ukraine / Svitlana H. Serohina, Maryna O. Petryshyna // *Journal NALSU*. 2021, № 3. P. 129–143. DOI: 10.37635/jnalsu.28(3).2021.129-143. Вилучено з: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/munitsipalno-pravova-politika-yak-prioritetny-napryamok-pravovovoyi-politiki-v-umovakh-reformuvannya-teritorialnoyi-organizatsiyi-vladi-ta-yevropeyskoyi-integratsiyi-ukrayini> [англійською].